

Mina Lystad

Klara

ASCHEHOUG

© 2023 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo

www.aschehoug.no

Omslag: Pia Lystad

Omslagsillustrasjon: Karl Bryhn

Satt med 13/18 pkt. Adobe Garamond hos Type-it AS, Trondheim 2023

Papir: 80 g Holmen Book Cream 1,6

Trykk og innbinding: Livonia Print, Latvia 2023

ISBN: 978-82-03-39899-5

Sofie

– Litt miss å bruke lørdagen sin på å være et *åtseldyr*.

Sofie legger ekstra trykk på det siste ordet. Spyttter det nesten ut i oppgangen. Drar enden av den lyse hestehalen et par ganger rundt tuppen av pekefingeren før hun kaster den bak på ryggen med et lite nikk.

Pappa ser opp fra trappeavsatsen nedenfor henne, der han står sammen med den sløve kollegaen sin Jeppe bærende på en grønn sofa. Ansiktene deres er svette og illrøde mot de lysegule murveggene. De ser helt idiotiske ut.

– Hva sa du?

Pappa setter ned sin ende av sofaen. Den ser ut som den hører hjemme i det forrige århundret, og den lukter sånn også. Trappeoppgangen er fylt av den tunge, kvalme stanken, og det er sikkert 50 grader her inne, enda det er sent i september.

Sofie tripper føttene lett mot trappetrinnet nedenfor.

Ekkoet ville ha fylt oppgangen hvis det ikke hadde vært for at de peser så fælt der nede.

– Å t s e l d y r.

Hun drar ordet ut av munnen som en seig tyggis.

– Litt miss å bruke lørdagen sin på å valse inn i leiligheten til gamle, døde folk, akkurat som gribber. Eller hyener, da. De er også åtseldyr, forresten.

Hun sier det på den måten hun vet at pappa blir gal av, stavelse for stavelse.

Han tar av seg capsen og drar en hånd gjennom luggen. Han har gitt opp. 1–0 til henne.

– Gribber og hyener? Jeg skjønner ikke hva du snakker om jeg, nå, Sofie, sier pappa.

Hun løfter opp mobiltelefonen fra lomma og liksom studerer den mens hun prater.

– Gribber og hyener spiser dyr som andre dyr allerede har drept. De gidder ikke gjøre jobben sjøl, men forsyner seg bare av andres ulykke. Litt sånn som vi driver med nå. Vi hadde om det på skolen i forrige uke. No offense, men de er ganske nasty.

Pappa tar et skritt forover. Han prøver å se blid ut, men klarer det bare nesten.

– Vi er ikke gribber, Sofie. Familien til hun som bodde her betaler oss for at vi skal ta med tingene hennes ut av

leiligheten, og så kan vi selge det som er fint nok videre. Det er jobben min. Dette vet du jo.

Noe knyter seg i halsen. Sofie har lyst til å si at det kanskje ikke er så rart at mamma flytta til den nye, hvite leiligheten når pappa har denne deprimerende drittjobben, men lar det være. Ingen sier det de egentlig mener i familien hennes lenger. Alt blir bare liggende inni folk som harde knuter. Helt til noen flytter, helt uten forvarsel. Sånn som mamma gjorde for et halvt år siden.

Sofie svelger og trekker på skuldrene.

– Det er en rar jobb. Det er bare det jeg sier.

Jeppe ser mot pappa.

– Tror du vi er ferdige snart? Jeg skal bort til en kompis om en time.

Sofie har lyst til å si at det er ganske miss å ansette så late folk som ekstrahjelp også, men biter det i seg.

Pappa nikker.

– Det går fort, det her. Det er jo ikke så mye der inne.

Han løfter opp sin ende av sofaen igjen, og de baler seg videre ned trappa. Gangen er for smal og sofaen for bred, akkurat som vanlig.

Jeppe mumler noe rett før døra smeller igjen bak dem nederst i gangen og oppgangen blir stille igjen. Ut fra tonefallet gjetter Sofie at det var noe frekt om henne.

Et lite stikk av dårlig samvittighet slynger seg i magen som en stålorm. Hun så hvor lei seg pappa ble, men dytter det bort. Orker ikke tenke på det lenger. Helst skulle hun ønske at hun bare kunne slutte å tenke helt.

Hun plukker opp mobilen igjen. To nye meldinger.

Den ene er fra Maia. Hun har sendt en ny video av seg selv som danser i gruppechatten. Hun kan alle stegene allerede, hun har til og med lagt til et ekstra splitthopp på siste refreng. Rett før filmen er ferdig, tar hun sats og hopper ned i spagaten. *Mens hun synger.*

Sofie sukker og åpner meldingen fra Yasmin som ligger i en egen tråd.

Har du øvd?

Magen klemmer seg sammen. Dansen hun skulle ha øvd på til i morgen. Sangen de har laget, som alle de andre er så gira på, men som hun selv egentlig bare vil trekke seg fra. Fristen for å melde seg på MGP Junior som nærmer seg.

Hun svarer ikke på noen av meldingene, bare legger telefonen tilbake i lomma. Alt krøller seg sammen i hodet. Mamma og dansen og pappa.

Sofie ser mot døra til leiligheten. Den står på gløtt. *Det*

er ikke så mye der inne? Høres helt sjukt ut. Alle gamle leiligheter hun har vært i har vært stappfulle av nips.

Hun reiser seg og går mot døra. Den sklir opp rett før hun legger hånda på dørhåndtaket. Hun tar av seg skoene før hun setter føttene på vegg til vegg-teppet i den mørkeblå gangen. Den lille luften som er der inne lukter en blanding av støv og gamle appelsiner.

Ytterdøra sklir igjen, og hun møter sitt eget blikk i det runde speilet som henger på veggen foran henne. Og hun som trodde oppgangen var varm? Nå skjønner hun hvorfor pappa var så svett. Panna hennes er allerede like blank som hans og Jeppes var.

Leiligheten er knøtt liten. Fra gangen kan hun se alle rommene. Til venstre er det en grønnmalt dør med et lite skilt av en gutt som går på pott, rett frem er det kjøkken og stue, og til høyre står det en dør på gløtt til det som må være soverommet.

Sofie kaster et blikk mot den halvåpne døra. Lyset er skrudd av der inne, så hun ser bare konturene av enden på en seng. Hun grøsser. Det er alltid soverommet som er eklest. Det er der hun ser for seg at de har dødd, de folka som bodde her før.

Hun går inn i stua isteden. Sola treffer den rosa veggen over den mørkegrønne lenestolen som står midt på gulvet.

Det er bare to ting igjen her inne: en lenestol og et bord. Ellers er rommet tomt. Stoffet i midten av setet på lenestolen er slitt ned. Den grønne fløyelen er nesten helt borte, ser gjennomsiktig ut.

Blikket flytter seg raskt rundt i rommet. Det er merker overalt. Merker på gulvet etter beina til sofaen som har stått inntil veggen, merker etter kaffekoppen på bordet, merker etter føtter som har gått fra stua til kjøkkenet og tilbake igjen på akkurat samme sted. Her har noen gjort det samme om og om igjen. Lenge.

Sofie lar blikket følge den tomme veggen bort til stuevinduet. De småblomstrete gardinene er bleika av sola. Hun rynker på nesa. Hva er det med den lukta her inne? Den mugne appelsinlukta blir bare sterkere og sterkere.

Hun går bort til vinduet, løfter opp vindushempa og gir det en liten dytt, men det rikker seg ikke. Hun drar fingeren langs vinduskanten. Den blanke hvite malingen er dyttet ned i alle sprekker som tjukk, glatt krem. Vinduerne er malt igjen.

Noe kaldt drar forsiktig mellom skulderbladene hennes. Hva er det med denne leiligheten? Ingen bilder, ingen møbler, ingen vinduer å åpne.

Hjertet slår fortere. Hun burde være vant til det nå, leiligheter som denne, hun har jo tross alt vært med på

dette helt siden hun ble født. Men denne leiligheten føles annerledes. Som om noen har vært stengt inne her.

Hun ser ut av vinduet igjen. Pappa og Jeppe er rett utenfor. Sofaen er snart på plass, og de kan dra. Hun kan like gjerne gå ned og sette seg i bilen.

På vei ut i gangen kaster hun et blikk mot soveromsdøra igjen. Men istedenfor å fortsette ut ytterdøra, stopper hun. Det er akkurat som om noe er annerledes der?

Sofie tar et skritt nærmere, lener seg halvveis inn i rommet. Veggene er tapetsert med lilla tapet, og langs gulvet og taket kryper det en falsk blomsterranke med peoner i gult og rosa. Sengeteppet i velur har samme rosafarge som blomstene, samme farge som persiennen som er dratt helt ned foran vinduet. Og så skjønner hun det plutselig, hva det er som er annerledes. Det er så åpenbart at hun ikke la merke til det før nå.

Noen har skrudd på lampa på nattbordet.

Hjertet dunder mot ribbeina. Hele brystkassa blir kald og stram. Det var ikke noe lys på i stad. Men nå står den der og lyser, den lille lampa helt innerst i rommet.

Sofie snur seg og ser mot ytterdøra. Fortsatt lukket. Ingen har vært her inne bortsett fra henne. Hun ser inn på soverommet igjen.

Den blå lampa lyser mye sterkere enn hun ville ha gjet-

tet ut fra hvor skjør den ser ut. Det er som om lyset strekker seg målbevisst over gulvet. Som om det peker på noe.

Sofie lar blikket følge lysstrålen ned fra nattbordet, over teppet, til det lander på en åpen skapdør.

Det ligger noe på nederste hylle.

Det føles som om noen har satt seg på brystkassa hennes, som om armene har mistet all kraft. Alt inni henne sier at hun må snu, at hun må ut herfra. Allikevel går hun videre innover i rommet. Appelsinlukta er sterkere her inne, lufta like varm som i en badstue. Knærne er myke, det prikker ytterst i fingrene.

Hun setter seg på huk foran skapdøra. Prøver å trekke pusten ned i magen, men den stopper halvveis.

Det er en bok. En liten, brun skinnbok med lefsete permer. Hånda skjelver når hun strekker seg mot den, og det bruser i ørene. Det brune skinnet på permene har nesten sprukket opp enkelte steder, og det er mørkere i hjørnene, som om den har ligget i vann. Sofie åpner den forsiktig. Sidene er tynne som matpapir og tettpakket med snirklete håndskrift. Først er det vanskelig å se hva som står der, men etter hvert klarer hun å se forskjell på tall og bokstaver. Ord og datoer. 15. mai 1885, 16. juni, 8. februar. Og samme signatur nederst på hver side. *Dagny*.

Det er noens dagbok.

På første side er skriften tydeligere, som om pennen har hatt mer blekk akkurat her. Sofie flytter fingeren sakte bortover mens hun leser. De lange, tynne bokstavene snor seg bortover, svinger seg rundt seg selv og hverandre. Fingeren hennes flytter seg motvillig, som om den ikke vil vite hva det står der.

Sofie lener seg tilbake, mens hjertet dunker vilt. Hun må se på teksten en gang til for å være sikker på at hun har lest riktig, men det har hun. I en over hundre år gammel dagbok står det, svart på hvitt, som om det er skrevet til henne:

Endelig er du her. Jeg har ventet på deg.